

En københavnsk Drengs Juleferie i Aaret 1801.

Meddelt ved

Protokolfører Christian Christensen, Kbhvn.

Det maa vel nok siges at høre til Sjældenhederne at finde Barndomserindringer fra saa lang Tid tilbage som 1801 optegnede af det paagældende Barn selv, men paa den anden Side kan man jo ogsaa regne den Slags Optegnelser for blotte Snurrepiberier. Alligevel kan de dog maaske have nogen — navnlig kulturhistorisk — Interesse derved, at de kan give et Billede af Datidens Liv, set med Barnets Øje, og derhos vise os, hvorledes Børnenes Stilling kunde være dengang; — man ser saaledes af nedenstaaende, at Børnenes Vilkaar i disse gode gamle Dage ikke altid var slet saa barske, som mange maaske forestiller sig.

Drengen, der fortæller om sin Juleferie, hed Johan Christoffer Wilbrecht og var født i København den $14/5$ 1786. Han var Søn af Regimentskirurg Johan Vilhelm W. (f. $21/12$ 1744, † $8/2$ 1796) og Hustru Caritas Poulina, f. Baumgarten († $26/2$ 1807), blev 1804 Stud. fra Metropolitanskolen, 1809 Kopist i Statsgældskontoret, hvor han 1822 avancerede til Chef; 1831 blev han tillige Assessor i Direktionen for Statsgælden og 1836 Etatsraad. Han blev 1841 omsider gift med Jensine Cathrine Ebbesen (D. af Havnekontrollør Andreas Ebbesen i Kbh. og Hustru Rebekka Christiana, f. Holst), med hvem han i mangfoldige Aar havde været forlovet. Ægteskabet, der var barnløst, varede imidlertid kun kort, idet han den $11/10$

1843 afgik ved en pludselig Død; han styrtede om, da han vilde gaa over Højbro Plads, vistnok ramt af et Hjerter-slag.

Optegnelserne findes tilligemed nogle af W.s senere Ungdomserindringer i en lille Læderportefeuille eller Lommebog, som nu er i Udgeverens Eje.¹⁾

Mit Ophold i Julen hos Præst Knudsen²⁾ 1801.

Klokken 12 $\frac{1}{2}$ forlode vi i en Bondeslæde Kjøbenhavn. Glade vare vi, derom er intet Spørgsmaal. Vor Kudsk heed Hans Madsen. Vi sprang af adskillige Gange paa Vejen og holdt ofte. Engang sprang Knudsen af et godt Stykke udenfor Roeskilde Kroe, og da Bonden kørte fra ham for Løjer, maatte han gaa. Han prøberede vel paa at komme op paa andre Slæder, men faldt af 6 Gange. Klokken 2 $\frac{1}{2}$ var vi i Roeskilde Kro, hvor vi forfrosne varmede os paa 2 Spølkommer Thevand og spiste Smør og Brød. Da vi havde betalt en Mark for dette, forlode vi Kroen Kl. 3 og kørte videre. Vi frøs meget, men vi brød os ei om det. Endelig dreiede vi af fra Landeveien, og Jordveien, som var bedækket med Snee, var yderst slet at kjøre paa. Vi kørte gennem Redersløb og Knudsens Faders Sognebye Thune, da vi derfra kun havde en

¹⁾ Min Farmoder, Cecilia Maria Ebbesen, var Søster til W.s Hustru. C. C.

²⁾ Peder Adolf Knudsen, f. 1761, var 1787—1802 Sognepræst til Snoldelev og Tune, derefter Sognepr. til Skælby og Geddesby paa Falster, hvor han døde 1820. Han blev 1787 g.¹ m. Sofie Frederikke Oppenheim, en døbt Jødinde († 1798), g.² ca. 1800 m. Dorte Elisabeth Rude, D. a. Gabriel Rude, Slotsgartner paa Vallø. Pastor K. havde i sit 1. Ægteskab 5 Børn, nemlig 1. Hans Kristian, f. $\frac{5}{6}$ 1788, der var J. C. Wilbrechts Kammerat — og betegnes som »Knudsen« —; han blev senere Sømand og kom til Vestindien, hvor han blev Planter, 2. Sofie Benedicte, f. $\frac{13}{4}$ 1790, 3. Filip Julius, f. $\frac{12}{2}$ 1792, † 1850 som Hof- og Stadsretsprokurator, 4. Elisa Kristjern, f. $\frac{28}{5}$ 1795, blev Skibskapt., senere Møller ved Næstved og derefter Gaardejer paa Amager, og 5. Charlotte Lovise, f. $\frac{9}{6}$ 1797, blev gift med Skolelærer Søren Nielsen paa Lolland. (Jfr. iøvrigt Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personahistorie I S. 255 ff.

god Fjerdingvei hjem. En stor rød Reisekappe sloge vi om os, saa vi altsaa sade som i en Chaise. Vi frøs kun om Benene, som vi ei kunde staa paa. Endeligen ankom vi Kl. 5 til Snoldeløv, hvor vi stode af udenfor Præstegaarden og haltede (thi gaae kunde vi ei formedelst Kulde i Fødderne) ind i Stuen. Da vi kom ind, bleve vi opvarmede ved Thevand. Da Været den næste Dag ei tillod os at gaa ud den næste Dag, bleve vi inde og fornøjede os, saa godt vi kunde. Om Aftenen kom en heel Slæde til os med Fremmede i, som vare Jomf. Hertel, Jomf. Bortsig, Her Kragh, Her Suur og lille Peter. Om Aftenen fik vi Grød, Steeg og Kage. Da vi havde spist, voltigerede vi paa Hr. Kragh, som agerede Hest, tilsidst voltigerede Knudsens Fader, men kom ei længere end paa Ryggen. Tilsidst skulde Damerne. Jomfr. Bortsig sprang mod Krag, saa hun faldt baglends om. Næste Morgen, Juledag, stode vi op Kl. 9 eller 9½, drak Thevand og spiste Julekage. Vi kjørte i en lille Slæde, som en Bondekarl havde gjort os. Jomfr. Hertel trak vi ogsaa, men veltede hende i en stor Snedrive. Henimod Middag gik vi ind til Degnens¹⁾ og fik hans Søn²⁾ til at hjælpe os at trække. Vi besaa ogsaa Kirken. Om Middagen spiste følgende hos os: Kammerraad Reiersen med Frue³⁾, Hr. Fuldmægtig Thomsen⁴⁾, Degnen og hans Kone. Den Aften voltigerede vi, legede Buck (?) og gjorde andre Løjer. Om Løverdagen kjørte vi i Slæde med mere. Om Søndagen var Knudsens Fader og Moder og Søster inde hos Kammerraaden, hvor de øvrige Fremmede tilligemed Christian og jeg befandt os. Vi kom der først om Aftenen, de andre var der om Middagen. Vi legede Huus, dandsede, spiste, drak og morede os kongeligen. Endeligen kom Mandagen. Efter at have spist Frokost kørte vi Kl. 11½ til Vallø i 2 Vogne. Johan med sin gode Ven sad foran. Da vi kom noget ud

¹⁾ Lars Melchior Nonnegaard og Hustru Marie Hansdatter.

²⁾ Peter Melchior Nonnegaard, da 13 Aar gl.

³⁾ Stiftsskriver Peter Reiersen og Hustru Cathrine, f. Reersted, der boede i Snoldelev.

⁴⁾ Stiftsskriverens Fuldmægtig, Niels Tingborg Thomsen.

paa Vejen, veltede den forreste Vogn, hvorpaa alle Fruentimmerne vare, men de fik ei Skade. Vi toge ind i Skillingskroen, hvor vi spiste Svinesylte og drak Ækesoprianer. Foruden en Ækesoprian, som Christian og jeg delede, drak vi en hel Del Viinglas af Rum. Her forlod vores Forspand os, og den øvrige Vei var god. Vi kjørte igjennem Kjøge, som er gammel, næsten faldefærdig. Blandt de usle Bygninger udmærker sig Raadstuen og et Huus tæt ved Indkjørselen. Endelig ankom vi til Vallø efter at have kjørt igjennem en Herregaard, kaldet Billesborg, og en stor Strækning Skov. Vallø er et meget deiligt Sted og ligger midt i Skoven og er en liden Kjøbstad. Da vi kom der, toge vi ind hos Præstens Svi-gerfader, som er Gartner ved Slotshaugen, altsaa bør man ei tvivle om, at vi spiste baade stegte og raa Æbler. Efter at have opvarmet os paa en Kjødsuppe, fik vi nogle Æbler, hvoraf vi lagde en Deel paa Broen. Nu blev Kaffen frembaaret; da vi havde drukket den, klædte vi os paa, drak saa Thevand, øved os i de sværeste Trin og gik saa over paa Dandseskolen. Den første Dands dandsede jeg ikke, da jeg alt kom ind, da alle de andre alt dandsede. Ellers dandsede jeg hver Dands undtagen en sær Valds og en Engelskdands; her begik jeg en dum Streg, som jeg vil lade være uomtalt, Knudsen havde nær begaaet en lignende. Medens de andre spiste, loed vi os ind i Retiraden, og om lidt, da de andre havde spist, begyndte vi at spise. Vi fik Calkunsteg, Gaasesteg med Tilbehør, Julekage etc. Knudsen spiste saa hurtigt, at han fik Borddandsen dandsset med; da vi andre havde afspist, dandsede vi ogsaa. Ceraus dandsede jeg med Julius, da jeg ingen Dame kunde faa. Da Klokken var 5, var Ballet til Ende; vi taledes da med hinanden, indtil vi bleve afkølede, gik saa hjem og i Seng. Her begik jeg atter en dum Streg. Om Natten maa jeg enten ej have sovet eller drømt overmaade heftigt; jeg hørte de dandsendes Trin, Musiken, at man taledes og spøgedes. Om Morgenen vækkede Knudsens Fader os, vi stode op og klædte os paa. Da jeg gik om i Værelserne med Knudsen,

traf vi en Skuffe med Æbler i; i et Øjeblik var en stor Del af dem spiste. Her mærkede jeg til min Glæde, at min første dumme Streg var glemt. Medens vi spiste varm Frokost, stode to unge Piger ved Vinduet, hvoraf den ene fortalte den anden min sidste dumme Streg, »hvem?« hviskede man, »Wilbrecht« svarede der lige saa sagte, men dog høit nok til, at jeg kunde høre det. Jeg blev blodrød af Skam. Da vi vare færdige, bade vi farvel, satte os til Vogns og kørte bort, uden at der mødte os noget mærkværdigt. Da vi kom til Skillingskrøen, stode vi af og gik ind, medens vi fik forspendt. Præst Knudsen sagde, at den, der vilde spise noget, maatte selv betale det. Knudsen og jeg skare, da vi fik Øje paa en død Høg, som var slaet fast til Porten, Benene af den, stak dem i Lommen og kørte. Her tier Originalen, maaske der er endnu indtruffen mange mig kjære Begivenheder, som jeg desværre ej kan erindre mig.
